

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ประเภทบริการของห้องสมุดที่ใช้ วิธีการที่ใช้สืบค้นสารสนเทศ ความถี่ในการใช้ เวลาในการใช้ และภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดและข้อเสนอแนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาเขตหนองคายมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2548 จำนวน 252 คน การนำเสนอข้อมูลในบทที่ 5 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 252 คน เป็นเพศชาย จำนวน 78 คน (ร้อยละ 31.0) และเป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน (ร้อยละ 69.0) เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว จำนวน 60 คน (ร้อยละ 23.8) และเมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 115 คน (ร้อยละ 45.6) นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการรู้สารสนเทศ จำนวน 199 คน (ร้อยละ 79.0) และไม่มีนักศึกษากำลังเรียนรู้วิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการรู้สารสนเทศ นักศึกษามีประสบการณ์การใช้ห้องสมุดมากกว่า 8 ปี จำนวน 86 คน (ร้อยละ 34.1) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 248 คน (ร้อยละ 98.4) โดยเคยเรียนในรายวิชาที่สอนการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 227 คน (ร้อยละ 91.5) และมีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต มากกว่า 8 ปี จำนวน 86 คน (ร้อยละ 34.1)

1.2 สภาพการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากนักศึกษาจำนวน 252 คน พบว่าเคยเข้าใช้ห้องสมุด วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 243 คน (ร้อยละ 96.4) เมื่อจำแนกตามเพศ สาขาวิชาและชั้นปี พบว่า นักศึกษาทุกเพศ ทุกสาขาวิชาและทุกชั้นปีส่วนใหญ่เคยเข้าใช้ห้องสมุด ส่วนนักศึกษาที่ไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 7 คน (ร้อยละ 2.8) เป็นนักศึกษาสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.6) และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.6) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์เคยเข้าใช้ห้องสมุดทุกคน สำหรับเหตุผลสำคัญที่นักศึกษาไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุด ได้แก่ มีทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการน้อยและไม่มีเวลามาใช้ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 66.7) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ให้บริการไม่ประทับใจ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 55.6) วิธีที่ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด คือ จากการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด จำนวน 194 คน (ร้อยละ 79.8) เมื่อจำแนกตามเพศและชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเอง เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทุกสาขาวิชายกเว้นสาขาวิชาการเงินได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเองเช่นเดียวกัน ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการเงินส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการรู้สารสนเทศ

1.2.1 วัตถุประสงค์การใช้ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาโดยทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย (ร้อยละ 87.2) รองลงมาคือ เพื่อข่าวสารความรู้โดยใช้อ่านหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 81.9)

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย (ร้อยละ 90.1 และร้อยละ 86.0) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาเกือบทุกสาขาวิชายกเว้นสาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและสาขาวิชาการประมงส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย

เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย (ร้อยละ 89.9 และร้อยละ 100.0) ตามลำดับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือหรือตำราวิชาการ (ร้อยละ 83.8)

1.2.2 ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ในภาพรวมพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ตำราประกอบการเรียน (ร้อยละ 92.6) รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 45.5) และกฤตภาคใช้น้อยที่สุด (ร้อยละ 3.3)

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์ใหม่ (ร้อยละ 94.4) รองลงมาคือ ตำราประกอบการเรียน (ร้อยละ 91.5) นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ใช้ตำราประกอบการเรียน (ร้อยละ 93.0) รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ใหม่ (ร้อยละ 88.4)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชาส่วนใหญ่ใช้ตำราประกอบการเรียน ส่วนสาขาวิชาการเงินนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์ใหม่จำนวนเท่ากับตำราประกอบการเรียน

เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์ใหม่ (ร้อยละ 90.1) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่ใช้ตำราประกอบการเรียนและหนังสือพิมพ์ใหม่จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 92.8) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่ใช้ตำราประกอบการเรียน (ร้อยละ 98.4)

1.2.3 ประเภทบริการของห้องสมุดที่ใช้ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืนตำราประกอบการเรียน (ร้อยละ 88.9) รองลงมาคือ บริการอ่านหนังสือ(ที่นั่งอ่านสำหรับอ่านหนังสือ) (ร้อยละ 58.0) และใช้บริการยืม-คืนซีดีรอม/ดีวีดีน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.1) ไม่ว่าจะจำแนกตามเพศ สาขาวิชา หรือชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืน ตำราประกอบการเรียน

1.2.4 วิธีการที่ใช้สืบค้นสารสนเทศ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการสืบค้นโดยเดินดูที่ชั้น (ร้อยละ 90.5) รองลงมาคือ สอบถามจากเพื่อน (ร้อยละ 61.7) สืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมออนไลน์ (ร้อยละ 44.9) สอบถามจากบรรณารักษ์ (ร้อยละ 39.1) สอบถามจากผู้ใช้อื่นๆ (ร้อยละ 31.3) และสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.2) ไม่ว่าจะจำแนกตามเพศ สาขาวิชา หรือชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีเดินดู ที่ชั้น

1.2.5 ความถี่ในการใช้ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด ไม่แน่นอน (ร้อยละ 46.5) รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 34.6) สัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 12.3) เดือนละครั้ง (ร้อยละ 3.7) และใช้ทุกวันน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.2)

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน (ร้อยละ 13.6 และร้อยละ 32.9) ตามลำดับ รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 11.1 และร้อยละ 23.5) ตามลำดับ และไม่มีนักศึกษาชายคนใดใช้ห้องสมุดทุกวัน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการเงิน นักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และนักศึกษาสาขาวิชาการประมงส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 9.5, ร้อยละ 8.6 และร้อยละ 6.2) ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน (ร้อยละ 14.8, ร้อยละ 4.1 และร้อยละ 8.2) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน (ร้อยละ 25.1 และร้อยละ 12.3) ตามลำดับ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 11.1) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ใช้ห้องสมุดทุกวัน (ร้อยละ 0.4)

1.2.6 ช่วงเวลาในการใช้ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดวันจันทร์-วันศุกร์(เวลาว่างระหว่างรอเข้าเรียน) (ร้อยละ 53.1) รองลงมาคือ วันเสาร์-วันอาทิตย์ (ช่วงบ่าย) (ร้อยละ 44.4)

เมื่อจำแนกตามเพศและชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดวันจันทร์-วันศุกร์ (เวลาว่างระหว่างรอเข้าเรียน)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการเงิน นักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาการประมง และนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดวันจันทร์-วันศุกร์ (เวลาว่างระหว่างรอเข้าเรียน) (ร้อยละ 67.3, ร้อยละ 59.1, ร้อยละ 51.5 และ ร้อยละ 57.1) ตามลำดับ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดวันจันทร์-วันศุกร์ (ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน) และวันเสาร์-วันอาทิตย์ (ช่วงบ่าย) จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 45.8) นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีอาหาร ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดวันเสาร์-วันอาทิตย์ (ช่วงบ่าย) (ร้อยละ 55.0)

1.2.7 ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทย (ร้อยละ 99.6) รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 14.8) ไม่ว่าจะจำแนกตามเพศ สาขาวิชา หรือชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทย รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ

1.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.3.1 ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ในภาพรวม เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าทุกด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการบริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านระเบียบและข้อบังคับ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการเท่ากับด้านตัวนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด ($\bar{x} = 3.26$, $\bar{x} = 3.17$, $\bar{x} = 3.04$, $\bar{x} = 3.01$, $\bar{x} = 2.77$) ตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นจากเพศ สาขาวิชา หรือชั้นปี พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด จะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ อากาศร้อนเกินไป เครื่องปรับอากาศไม่เย็น และสกปรกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x} = 2.39$, $\bar{x} = 2.34$, $\bar{x} = 2.33$)

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่าเป็นปัญหาระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ทรัพยากรไม่ตีพิมพ์มีจำนวนน้อยเกินไป ทรัพยากรตีพิมพ์มีจำนวนน้อยเกินไป วารสารเล่มใหม่ออกให้บริการช้าเกินไป ทรัพยากรไม่ตีพิมพ์ไม่ตรงตามความต้องการ ($\bar{x} = 3.48$, $\bar{x} = 3.47$, $\bar{x} = 3.37$, $\bar{x} = 3.21$) ตามลำดับ

ด้านการบริการ พบว่ามีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นข้อมูลบอย เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) มีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.79$, $\bar{x} = 3.58$, $\bar{x} = 3.56$) นอกจากนั้นจะเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ บุคลากรที่ให้บริการไม่มีมนุษยสัมพันธ์/ไม่เต็มใจให้บริการ บุคลากรไม่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการเข้มงวดในกฎระเบียบมากเกินไป จำนวนบุคลากรที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ บุคลากรขาดประสบการณ์และไม่มีความรู้เพียงพอและบุคลากรส่งเสียงดังรบกวนผู้ใช้ในห้องสมุด ($\bar{x} = 3.27$, $\bar{x} = 3.24$, $\bar{x} = 3.05$, $\bar{x} = 2.95$, $\bar{x} = 2.82$, $\bar{x} = 2.73$) ตามลำดับ

ด้านระเบียบและข้อบังคับ พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ระยะเวลาที่ให้ยืมสั้นเกินไป จำนวนเล่มที่ให้ยืมน้อยเกินไป เวลาเปิดให้บริการสั้นเกินไป อัตราค่าปรับสูงเกินไป ห้องสมุดมีกฎระเบียบเข้มงวดเกินไป และเวลาเปิดให้บริการไม่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.31$, $\bar{x} = 3.20$, $\bar{x} = 3.09$, $\bar{x} = 3.07$, $\bar{x} = 2.88$, $\bar{x} = 2.68$) ตามลำดับ

ด้านตัวนักศึกษา พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ไม่กล้าขอคำแนะนำหรือขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ขาดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ ไม่ทราบวิธีการใช้เครื่องมือสืบค้น เครื่องมือที่ใช้สืบค้นสารสนเทศใช้ยากเกินไป ทำให้เกิดความสับสน ขาด

ความรู้เกี่ยวกับบริการต่างๆ ในห้องสมุด ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.31$, $\bar{x} = 3.26$, $\bar{x} = 2.96$, $\bar{x} = 2.95$, $\bar{x} = 2.82$, $\bar{x} = 2.75$) ตามลำดับ

1.3.2 ข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 89.3) รองลงมาคือ ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 82.7) ควรจัดทำสื่อแนะนำวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ (ร้อยละ 77.4) ควรกระตุ้นให้บุคลากรกระตือรือร้นที่จะให้บริการกับผู้ใช้และควรเพิ่มจำนวนเล่มที่ให้อ่านและระยะเวลาที่ให้อ่านจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 77.0) ควรมีคู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด (ร้อยละ 74.5) ไม่ว่าจะจำแนกตามเพศ สาขาวิชา หรือชั้นปีพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาในด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มที่นั่งอ่านหนังสือ (ร้อยละ 67.5) รองลงมาคือ ควรจัดชั้นหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ (ร้อยละ 66.7)

เมื่อพิจารณาในด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 82.7) รองลงมาคือ ควรนำวารสารใหม่และหนังสือพิมพ์ใหม่ออกมาให้บริการเร็วขึ้น (ร้อยละ 72.8)

เมื่อพิจารณาในด้านการบริการ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 89.3) รองลงมาคือ ควรจัดทำสื่อแนะนำวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ (ร้อยละ 77.4)

เมื่อพิจารณาในด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะเกี่ยวกับการกระตุ้นให้บุคลากรกระตือรือร้นที่จะให้บริการกับผู้ใช้ (ร้อยละ 77.0) รองลงมาคือ ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้เพียงพอที่จะช่วยค้นคว้า (ร้อยละ 56.4)

เมื่อพิจารณาในด้านระเบียบและข้อบังคับ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนเล่มที่ให้อ่านและระยะเวลาที่ให้อ่าน (ร้อยละ 77.0) รองลงมาคือ ควรขยายเวลาเปิดให้บริการ (ร้อยละ 70.0)

2. อภิปรายผล

2.1 สภาพการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.4 เคยเข้าใช้ห้องสมุด นักศึกษาที่ไม่เคยใช้ห้องสมุดมีเพียงร้อยละ 3.6 สำหรับเหตุผลสำคัญที่นักศึกษาไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุด ได้แก่ ห้องสมุดมีทรัพยากร

สารสนเทศที่ต้องการน้อยและนักศึกษาไม่มีเวลามาใช้บริการ โดยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์และส่วนใหญ่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด/วิชาการรู้สารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับในแต่ละปีมีจำนวนไม่มากนักทำให้การจัดหาหนังสือมีจำนวนน้อย วิธีที่นักศึกษาได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ วนิดา จินตนานูรัตน์ (2523) ที่พบว่า นักศึกษาได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่

2.1.1 วัตถุประสงค์การใช้

นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา คือ การทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ โอสนานนท์ (2532) ไพจิตร เกิดอยู่ (2540) และ Brancroft et. al. (1998) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี กล้าเพชร (2533) และคณิศร์ศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) ที่พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตร งานวิจัยของ วนิดา จินตนานูรัตน์ (2523) ฐะปะนีย์ เทพญาและสิริพันธ์ เดชพลกรัง (2541) และ Whitmire (2001a) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือโดยเฉพาะหนังสือวิชาการ แต่งานวิจัยของพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตจำนวนน้อยเพียง 4 เครื่อง และสำหรับสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) เพียง 2 เครื่อง และเครื่องคอมพิวเตอร์มีปัญหาขัดข้องบ่อยทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถใช้บริการได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น นักศึกษาที่ต้องการสืบค้นอินเทอร์เน็ตจึงไปใช้บริการที่ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์แทนการมาใช้ที่ห้องสมุดเพราะมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมาก

2.1.2 ประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรตีพิมพ์ ประเภทตำราประกอบการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา จินตนานูรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสนานนท์ (2532) ไพจิตร เกิดอยู่ (2540) ฐะปะนีย์ เทพญาและสิริพันธ์ เดชพลกรัง (2541) คณิศร์ศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) วิลาวัลย์ จิมประเสริฐ (2543) และ พรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้หนังสือทั่วไป/หนังสือตำรา และมีงานวิจัยของประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540) ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้พจนานุกรม หนังสือ คู่มือ บรรณานุกรม สารานุกรม แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ (2520) วรรณภา รพีพัฒนา (2532) และ ชารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์ (2534) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ หนังสือทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจาก ทรัพยากรตีพิมพ์สามารถใช้ได้

ง่าย สะดวกสามารถใช้ได้ทุกที่และสามารถคัดเลือกเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงตามความต้องการได้ง่าย นอกจากนี้ยังพบว่าทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดส่วนใหญ่จะเป็นตำราประกอบการเรียน ซึ่งนักศึกษาใช้สำหรับศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ คือ เพื่อทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย และใช้ในการทำวิจัยในรายวิชาสัมมนาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4

2.1.3 ประเภทบริการของห้องสมุดที่ใช้

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืนตำราประกอบการเรียน รองลงมาคือ บริการอ่านหนังสือ (ที่นั่งสำหรับอ่านหนังสือ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา จินตนาณรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) อัญชลี กล้าเพชร (2533) และ ธารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์ (2534) ที่พบว่านักศึกษาใช้บริการยืม-คืน หนังสือมากที่สุด แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ ขนิษฐา พละการ (2544) และ พรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเนื่องจากสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุดส่วนมากเป็นตำราประกอบการเรียน มีทรัพยากรประเภทอื่นๆ จำนวนน้อย และนักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้ามาใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานประกอบการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ตำราประกอบการเรียนในการจัดทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย และห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตจำนวนน้อยและมีปัญหาขัดข้องบ่อย

2.1.4 วิธีการที่ใช้สืบค้นสารสนเทศ

นักศึกษาส่วนมากมีวิธีการสืบค้นสารสนเทศโดยเดินดูที่ชั้น รองลงมาคือ สอบถามเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ (2520) วนิดา จินตนาณรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) และ ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540) แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ สุกัญญา เป้นสุขเย็น (2542) ที่พบว่า นิสิตรู้วิธีการค้นหาสารสนเทศโดยการเรียนรู้จากการปฐมนิเทศนิสิตใหม่มากที่สุด และดนัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) พบว่า นักศึกษาเรียนรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศจากเพื่อนมากที่สุด การที่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการค้นหาสารสนเทศโดยเดินดูที่ชั้นอาจจะเนื่องมาจากวิธีที่ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดมาจากการศึกษาด้วยตนเองและทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมีจำนวนไม่มากนัก ทำให้การค้นหาไม่ยากเกินไป และใช้วิธีจดจำตำแหน่งของทรัพยากรสารสนเทศที่อยู่บนชั้นหนังสือ ดังนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาไม่พบทรัพยากรสารสนเทศนั้นๆ เมื่อห้องสมุดขยายชั้นหนังสือ เพราะหนังสือไม่ได้อยู่ตำแหน่งเดิมบนชั้น

2.1.5 ความถี่ในการใช้

ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์ (2534) ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ วนิดา จินตนาณรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์

(2532) วรณิกา รพีพัฒนา (2532) อุไรวรรณ พะมณี (2534) พรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง รองลงมา คือ ใช้ทุกวัน จำนวนการเข้าใช้ไม่แน่นอน และเข้าใช้สัปดาห์ละครั้ง ส่วนงานวิจัยของ อัญชลี กล้าเพชร (2533) พบว่านักศึกษา ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ งานวิจัยของ สุกัญญา เป็นสุขเย็น (2542) พบว่านักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุดเฉลี่ยความถี่ 1-4 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมาคือ 5-8 ครั้ง/สัปดาห์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก นักศึกษาส่วนใหญ่จะเข้ามาใช้ห้องสมุดเมื่ออาจารย์ได้มอบหมายให้ทำรายงานในแต่ละครั้งจึงทำให้การเข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน

2.1.6 ช่วงเวลาในการใช้

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดช่วงเวลาวางระหว่างรอเข้าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา จินตนาณรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) ไพจิตร เกิดอยู่ (2540) ฐะปะนีย์ เทพญาและศิริพันธ์ เดชพลกรัง (2541) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ สุกัญญา เป็นสุขเย็น (2542) ที่พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุดช่วงเวลากลางเลิกเรียน คือ เวลา 16.00-18.00 น. งานวิจัยของ ดนัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) พบว่า นักศึกษาใช้ห้องสมุดในช่วงเช้า คือ เวลา 07.00-12.30 น. และงานวิจัยของ ขนิษฐา พละการ (2544) พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุด ช่วงวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 08.00-16.00 น. ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ภายในวิทยาเขตหนองคาย ทำให้นักศึกษาเข้ามาใช้ห้องสมุดในช่วงเวลาที่ว่างระหว่างเข้าเรียนหรือรอเข้าเรียน

2.1.7 ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตาจินตนาณรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) วรณิกา รพีพัฒนา (2532) สุระภี ปิตะเสน (2534) อุไรวรรณ พะมณี (2534) ลำพึง พ่วงบางโพ (2536) วิลาวัณย์ นิยมประเสริฐ (2543) และขนิษฐา พละการ (2544) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ และตำราประกอบการเรียนที่มีให้บริการในห้องสมุดส่วนมากเป็นภาษาไทยซึ่งง่ายในการอ่านและทำความเข้าใจมากกว่าภาษาอังกฤษ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ของนักศึกษา

ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในภาพรวม พบว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการบริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านระเบียบและข้อบังคับ ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการด้านตัวนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด พบว่า สภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานที่คับแคบเกินไป ห้องสมุดตั้งอยู่ไกลจากที่พัก โต๊ะ/เก้าอี้ ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ ชั้นวางหนังสือแน่นเกินไป การแบ่งสัดส่วนพื้นที่การใช้ห้องสมุดไม่เหมาะสม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา จินตนาณรงค์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสนานนท์ (2532) สุกัญญา เป้นสุขเย็น (2542) ดนัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่าห้องสมุดตั้งอยู่ไกล นักศึกษามีเวลาใช้ห้องสมุดจำกัด เฉพาะช่วงว่างระหว่างชั่วโมงเรียน การเดินทางมาใช้จึงค่อนข้างเสียเวลาทำให้มีเวลาใช้ห้องสมุดน้อยลง แสดงว่านักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะมาใช้บริการห้องสมุดแต่เนื่องจากสถานที่ห้องสมุดมีความคับแคบเกินไป จึงทำให้นักศึกษามารับบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศมากกว่าบริการอื่นๆของห้องสมุด นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะทางระหว่างที่พักกับห้องสมุดและช่วงเวลาที่ว่างจากการเรียน ทำให้นักศึกษามารับบริการอื่นๆ ของห้องสมุดน้อยลง

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศมีจำนวนน้อยเกินไป วารสารเล่มใหม่ออกให้บริการช้า ไม่ตรงตามความต้องการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ (2520) วนิตา จินตนาณรงค์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสนานนท์ (2532) วรรณภา รพีพัฒนา (2532) อุไรวรรณ พะมณี (2534) ลำพึง พ่วงบางโพ (2536) สุกัญญา เป้นสุขเย็น (2542) วิลาวัลย์ นิยมประเสริฐ (2543) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ ไม่มีสารสนเทศที่ต้องการหรือสารสนเทศในสาขาที่ต้องการมีไม่เพียงพอ เนื่องมาจากห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย ได้รับงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละปีจำนวนไม่มากนัก ทำให้ทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละสาขาวิชา มีจำนวนน้อย ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า นักศึกษามีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด แต่เนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมีน้อยและไม่ตรงตามความต้องการ ดังนั้น ผู้ใช้จึงจำเป็นต้องสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งสารสนเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้น

ด้านการบริการ พบว่า เป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ อินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) มีไม่เพียงพอ ตามลำดับ ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการต่างๆ ของห้องสมุดน้อยเกินไป ไม่มีคู่มือการสืบค้น OPAC ไม่พบทรัพยากรสารสนเทศตามที่ OPAC แจ้งไว้ว่า Check Shelf (ดูที่ชั้น) บริการยืม-คืนหนังสือจากหอสมุดกลางและห้องสมุดต่างคณะไม่สะดวก บริการยืมระหว่างห้องสมุดล่าช้า ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภา จินตศิริกุล (2540) ดนัย

ศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ในเรื่องปัญหาด้านการบริการ ที่พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ชำรุดบ่อย ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตจำนวนไม่มาก มีปัญหาชำรุดบ่อย และใช้เวลานานในการซ่อม ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ กับความต้องการ

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ บุคลากรที่ให้บริการ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์/ไม่เต็มใจให้บริการ บุคลากรไม่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการเข้มงวดในกฎระเบียบมากเกินไป จำนวนบุคลากรที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ บุคลากรขาดประสบการณ์และไม่มีความรู้เพียงพอ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ (2520) วนิดา จินตนา นุรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่าบุคลากรบางคนมีกิริยาไม่สุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดีพอ ซึ่งถ้าหากผู้ใช้ได้รับบริการจากบุคลากรที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สิ่งเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้ใช้เกิดความประทับใจในการมาใช้บริการและเกิดทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น

ด้านระเบียบและข้อบังคับ พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ระยะเวลาที่ให้อืมสั้นเกินไป (1 สัปดาห์) จำนวนเล่มที่ให้อืมน้อยเกินไป (5 รายการ) เวลาเปิดให้บริการสั้นเกินไป (08.30 – 20.30 น.) อัตราค่าปรับสูงเกินไป (5 บาท/1 รายการ/1 วัน) ห้องสมุดมีกฎระเบียบเข้มงวดเกินไป ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา จินตนา นุรัตน์ (2523) จุฑาทิพย์ โอสถานนท์ (2532) อุไรวรรณ พะมณี (2534) ฐะปะนีย์ เทพญาและสิริพันธ์ เดชพลกรัง (2541) และพรพรรณ กลิ่นศรีสุข (2547) ที่พบว่า ผู้ใช้เห็นว่าอัตราค่าปรับสูงเกินไป จำนวนเล่มที่ให้อืมและระยะเวลาที่ให้อืมสั้นเกินไป ระยะเวลาเปิดให้บริการสั้นเกินไป แสดงให้เห็นว่าระเบียบการยืม-คืน เป็นปัญหาสำหรับนักศึกษา

ด้านตัวนักศึกษา พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ นักศึกษาไม่กล้าขอคำแนะนำหรือขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ขาดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ ไม่ทราบวิธีการใช้เครื่องมือสืบค้น เครื่องมือที่ใช้สืบค้นสารสนเทศใช้ยากเกินไป ทำให้เกิดความสับสน ขาดความรู้เกี่ยวกับบริการต่างๆ ในห้องสมุด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แป้นสุขเย็น (2542) ที่พบว่า นักศึกษายังขาดความรู้เกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่มีในห้องสมุด และงานวิจัยของ ภริตา เณศิริ (2543) ที่พบว่า นักศึกษาขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และมีปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศ ดังนั้น ห้องสมุดจึงควรจัดทำคู่มือสำหรับสืบค้นสารสนเทศต่างๆ หรือคู่มือแนะแหล่งสารสนเทศ นอกจากนั้นควรมีบรรณารักษ์เฉพาะสำหรับให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะการใช้ห้องสมุดในภาพรวม คือ ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น ควรจัดทำสื่อแนะนำวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ควรกระตุ้นให้บุคลากรกระตือรือร้นที่จะให้บริการกับผู้ใช้ ควรเพิ่มจำนวนเล่มที่ใหยืมและระยะเวลาที่ใหยืม และควรมีคู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ **ด้านสภาพแวดล้อมของห้องสมุด** มีข้อเสนอแนะคือห้องสมุดควรเพิ่มที่นั่งอ่านหนังสือ โดยเสนอโครงการต่อผู้บริหารให้มีการขยายพื้นที่อาคารสำหรับห้องสมุด หรือจัดหาห้องเพื่อเพิ่มเติมพื้นที่ให้มากขึ้น สำหรับรองรับการขยายตัวของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด รวมทั้งจำนวนนักศึกษาที่มีเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งห้องสมุดควรจะได้รับงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มขึ้น อีกทั้งทรัพยากรตีพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษามีความต้องการในระดับมาก

ด้านการบริการ มีข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสารสนเทศที่ได้จากอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายทันสมัย และสารสนเทศบางอย่างไม่สามารถค้นหาได้จากสิ่งพิมพ์ ดังนั้น ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ มีข้อเสนอแนะคือ ควรกระตุ้นให้บุคลากรกระตือรือร้นที่จะให้บริการกับผู้ใช้และปรับปรุงด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยการเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเป็นผู้ให้บริการที่ดี เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจในการใช้บริการและเกิดทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดด้วย

ด้านระเบียบและข้อบังคับ มีข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มจำนวนเล่มที่ใหยืมและระยะเวลาที่ใหยืม เพราะนักศึกษาจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นจำนวนมากในการศึกษาค้นคว้าและทำรายงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายวิชาสัมมนาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของแต่ละสาขาวิชา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ห้องสมุดควรพิจารณาเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ปัจจุบันมีเพียง 6 เครื่อง ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาแล้วพบว่าไม่เพียงพอ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ

2. ห้องสมุดควรพิจารณาจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละสาขาวิชาให้เพิ่มมากขึ้น และควรมีตำราประกอบการเรียนที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถบริการผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากนักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทตำราประกอบการเรียนมากที่สุด และปัจจุบันวิทยาเขตหนองคายมีการเปิดสอนหลักสูตรต่างๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งจำนวนนักศึกษาก็เพิ่มขึ้นด้วย

3. ห้องสมุดควรพิจารณาเรื่องการขยายพื้นที่สำหรับให้บริการ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้ห้องสมุดสามารถให้บริการได้อย่างเต็มที่ออนไลน์

4. ห้องสมุดควรจัดให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการค้นคืนสารสนเทศ เพื่อสามารถให้คำแนะนำหรือช่วยผู้ใช้ในการค้นคืนสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ห้องสมุดควรจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำการใช้ห้องสมุด ข่าวดารความรู้ตลอดจนการประชาสัมพันธ์บริการต่างๆ ของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้ใช้ชอบที่จะศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนั้นห้องสมุดควรคำนึงถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอสำหรับให้บริการแก่ผู้ใช้ด้วยเพราะผู้ใช้จะได้สืบค้นสารสนเทศจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือฐานข้อมูลออนไลน์ของหอสมุดกลางเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาระบบสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายที่มีจำนวนไม่มากนัก และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรแนะนำแหล่งทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชาที่อยู่ในเว็บไซต์ต่างๆ ให้ผู้ใช้ทราบ โดยอาจจะประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดเพื่อให้นักศึกษาแต่ละสาขาวิชาได้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศเหล่านั้น

6. ห้องสมุดควรจัดทำเครื่องมือช่วยค้นสำหรับ เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ข่าวสารต่างๆ เช่น จุลสารและกฤตภาค รวมทั้งจัดอบรมการใช้ห้องสมุดให้แก่ผู้ใช้ด้วย เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีเดินดูที่ชั้นเพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศซึ่งเป็นสิ่งที่ควรจะตระหนักว่าในปัจจุบันนี้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดวิทยาเขตหนองคายอาจจะมีจำนวนไม่มากนักทำให้ผู้ใช้สามารถเดินดูที่ชั้นได้ง่ายแต่เมื่อใดที่ห้องสมุดมีขนาดใหญ่ขึ้นจำนวนทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น หรือผู้ใช้ไปใช้บริการที่ห้องสมุดแห่งอื่น จะไม่สามารถค้นหาทรัพยากรสารสนเทศได้หรือค้นหาได้แต่จะต้องใช้เวลาในการค้นหานาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรที่จะแนะนำวิธีการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้โดยสืบค้นผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับสืบค้นรายการบรรณานุกรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการการใช้บริการของอาจารย์ วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการให้บริการของห้องสมุดและการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ